

NOVA PRVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob petkih.

† Senator brat Alojz Konečný.

Našo bratsko čehoslovaško socijalistično stranko je zadel težka izguba. V času, ko je proslavljala sijajno zmago pri občinskih volitvah, je umrl v Brnu, zadet od mrtvouda, eden prvih njenih mož, brat senator Alojzij Konečný.

Br. Konečný se je rodil 23. februarja 1858 v Doljnih Otaslavicah na Moravskem. Njegov oče je bil mlinar. Po dovršenih študijah je bil nastavljen kot učitelj po raznih krajih severne Moravske, kjer se je izkazal kot izboren manjšinski delavec za pravice čehoslovaškega naroda proti močni germanizaciji. Istočasno se je boril tudi proti klerikalcem, ki so ga kot odločnega borca za samostojnost čehoslovaškega naroda sovražili in denuncirali. Vsled klerikalnega denuncijantstva ga je avstrijska vlada preganjala, odvzeto mu je bilo mesto nadučitelja v Česk. Bohidikovč ter je bil kot učitelj predstavljen v zakotno vasico Rybi. Kljub persekucijam br. Konečný ni izpremenil svojega prepričanja, ostal je zvest organizator naprednega učiteljstva in narodno-socijalistične stranke.

Leta 1911 je kandidiral v prvem volilnem okraju v Brnu in bil izvoljen za poslanca v avstrijski državni zbor na Dunaju. Leta 1913 je bil br. Konečný izvoljen tudi v moravski deželni zbor. Po prevratu pa je bil od bratske čehoslovaške socijalistične stranke delegiran v narodno predstavništvo v Pragi in pri prvih volitvah v osvobodjeni Čehoslovski leta 1920 izvoljen v VI. volilnem okraju v Brnu v narodno skupščino in v senat. Kandidatna lista, katere nosilec je bil, je dobila 47.356 glasov.

Tako v parlamentu kot v senatu je bil eden najagilnejših in najposobnejših mož, ki je užival povsod velik ugled. Bil je zelo priljubljen in je šel vsakomur na roko, ki ga je prosil pomoči. Za narodno-socijalistično idejo je delal z vso vnemo prav do zadnjega zdihljaja. Zato je umevno, da je zavlada v stranki, zlasti pa na Moravskem nad njegovo izgubo nepopisna žalost. Narodno-socijalistični dnevnik v Brnu „Socialistická budoucnost“ je izšel v posebni žalni izdaji, ki je prinesla življenje in sliko pokojnikovo. Tudi strankin načelnik br. senator Klofač je svojemu dolgoletnemu sodelavcu napisal o priliki smrti pretresljivo posmrtnico v glavnem strankinem glasilu „Českem Slovu“.

Z brati češkimi narodnimi socijalisti pa žaluje tudi jugoslovanski narodno-socijalistični proletarijat. Načelstvo narodno-socijalistične stranke v Ljubljani je izrazilo najgloblje sožalje bratskemu pokrajinskemu načelstvu čehoslovaške socijalistične stranke v Brnu.

Mi se izraženemu sožalju pridružujemo v polni meri.

Bratu Konečnemu, ki se je v neizmerni požrtvovalnosti in nesebičnosti izčrpal za napredek naroda in republike, ki je preganjan po stari Avstriji nosil vedno visoko prapor narodnosti in socijalizma

— večnaja pamjat!

Pašić — Davidović.

Pašićeva vlada in z njo cela radikalna stranka doživlja pretresljaje, ki utegnejo biti usodepolni za ljudi te vrste.

Zdi se, da si stojita zopet nasproti dva moža državnika — Pašić-Davidović. Ni to prišlo spontano mogoče celo zaradi Reke, ki je vsekakor neizmerna izguba za nas, ali radi spoštovanja Pašićevega do Italije, oziroma, če hočete, radi njegove nezmožnosti. Ne, to je naravni razvoj odpora proti režimskemu vladanju, ki je slej ali prej moral priti, oziroma je to mogoče uvidevnost gotove stranke, da je enkrat vendar treba napraviti red in državo konsolidirati, da pa se to delo preko Hrvatov in Slovencev ne more izvršiti. To je mogoče nova akcija sporazuma, katero hoče izvesti Davidović in ki ji naj bi bile glavne smernice znani lanski zagrebški kongres.

Bližnja bodočnost bo že pokazala, v koliko imamo prav.

Sicer je čas za take eksperimente ravno sedaj manj primeren zlasti z ozirom na zunanji položaj, vendar je treba pomisliti na to, kaj je večje zlo. Ali naj nam naši zunanji nasprotniki mečejo pod noge polena ter nam odščipavajo zdaj tu, zdaj tam kos zemlje, tako da bomo brezpomembna država, ali pa da pustimo razpadati državo počasi radi tega, ker je nismo zadosti utrdili, ker ji manjka pravega temelja. To bi imelo za posledico končni popolni razpad in krvavo klanje — mogoče v doglednem času.

Motreč vse dogodke in načrte parlamentarne opozicije iz tega vidika moramo pozdravljati novo skupno akcijo tudi v tem času. Napravimo doma red, rešimo, kar se še rešiti da, utrdimo se! In ko bomo to izvršili, si bomo šli iskati ono, kar je naše, tja preko — ter postavili državne mejnike tja, kamor spadajo po vsej pravici.

Ponovno smo že povdarili, da bomo vsak tak poskus sporazuma in konsoli-

dacije pristrčno pozdravili in tudi aktivno pomagali pri delu, pa naj že pride od Pašića, Davidovića, Korošca ali Radića. To izjavljamo tudi danes, ker podrejujemo strankine interese interesom celokupnosti.

Ako je Davidović oni mož, ki si je nadel zopet to nalogo, ga bomo podpirali, kar je v naši moči.

To nevarno situacijo je opazil tudi del radikalov. Prišli so do prepričanja, da tako ne more dalje; zato kažejo nezadovoljstvo napram Pašiću. Če jih bo Pašić mogel brzdati še nekaj časa, je drugo vprašanje — mislimo da ne! Tako je pričelo v radikalni stranki pokati in s tem tudi v vladi sami. Razpoke se kažejo. Pašić jih samo lahko zalepi in maskira, ker nima v sebi moči in volje, da bi jih zvezal z vezmi, katere bi tvorili Hrvati in Slovenci.

Zato stojimo pred novo ero!

Naše stališče do skupnih akcij.

(Iz referata tov. Brandnerja na seji osr. izvrš. odbora NSS.)

Kot samostojna stranka, ki vodi najodločnejši boj proti kapitalizmu, moramo biti v principu tudi za skupne akcije proletarijata. To pa radi tega, ker je proletarijat dandanes, žal, razcepljen na razne organizacije in je do tedaj, dokler se ne združi v enotni organizaciji, vsak samostojen nastop nemogoč.

Vprašati pa se moramo, zakaj dosedaj skupne akcije niso uspele, zakaj ni imelo delavstvo, za katerega interese je šlo, od njih prav nobene koristi.

Po mojem mnenju je iskati krivdo pri komunistih, ki so pri vsakem mezdnem gibanju zasledovali le svoje strankarske koristi. Nikdar se še ni pripetilo, da bi se komunisti priključili akciji katerekoli druge organizacije, pač pa so vse druge nešteto krat brezpogojno sledile komunističnim podvzetjem. V to so bile takorekoč primorane, ker komuniste nihče ne poseka v demagoštvu, niti klerikalci ne. Njihova taktika je, stavljati mnogo višje zahteve od ostalih organizacij in tirati delavstvo v stavko, od katere pričakujejo strankarski profit. Povsod hočejo pokazati, da so edino oni pravi prijatelji delavstva, čeravno s svojim postopanjem delavskim interesom le škodujejo. Naj navedem nekoliko primerov:

V litijsko predilnico, kjer je bilo vse delavstvo organizirano v Narodno-socijalni strokovni zvezi, so se komunisti vtihotapili s tem, da so delavcem obljubljali višje plače, nego jih je zahtevala Nar. soc. strok. zveza. Mi smo stali na stališču, da zahtevamo poviška toliko, za kolikor se je od zadnjih pogajanj draginja povečala, to je približno 40%, ki bi jih bili tudi dobili, dočim so komunisti zahtevali 70% in na ta način s pomočjo nezavednega delavstva, ki jim je sledilo, iztrgali inicijativo iz naših rok. Končen rezultat je bil ta, da so pri pogajanjih, pri katerih so skrajno nerodno nastopali, dosegli samo 20% in pri tem izgubili celo našo dobro kolektivno pogodbo z neštetiimi točkami materialnega in varstvenega značaja. Danes je delavstvo v Litiji po krivdi komunistov mnogo na slabšem, kot je bilo prej. Komunisti so računali v Litiji s štrajkom, ki bi ga bili tudi proglasili, ako bi jih polom v Trbovljah ne odvrnil od tega, ker so vedeli, da bi jim delavstvo sedaj ne sledilo.

Dostikrat smo imeli že priliko opaziti, da komunisti, kadar proklamirajo kak štrajk, tega ne store dogovorno z vodstvi ostalih organizacij, ki se nahajajo v dotičnem podjetju. V Trbovljah so postavili vse druge organizacije pred izvršeno dejstvo. Da bi neuspeh štrajka ne šel na naš rovaš, smo bili

primorani (kot tudi kršč. soc. in soc. dem.) izjaviti se z njimi solidarne, čeprav smo vedeli, da za uspeh niso dani najprimitivnejši pogoji. Prvič so štrajk proklamirali komunisti v času, ko so bile železnice preskrbljene s premogom za več mesecev, drugič je bilo poljsko delo takrat v glavnem že dovršeno, tretjič je bil parlament odgojen in je bilo vsled tega nemogoče vspostaviti na pritisk trboveljske družbe ukinjeni zakon o državnem nadzorstvu in četrti, kar je najvažnejše, nobena organizacija ni imela v štrajkovnem fondu niti ficka denarja in vse so se nanašale le na dobrodelne prispevke. Polom v revirjih je potrdil, da smo imeli narodni socijalisti prav, ko smo rekli, da štrajk ni pripravljen in da postopajo komunisti skrajno lahkomiščno s tisoči družin, ki jih tirajo v gotovo pogubo. Ako bi bili stopili komunisti prej z vodstvi ostalih organizacij v stik, bi bila taka lahkomišelnost nemogoča, ker bi je nihče ne pripustil, najmanj pa naša organizacija. Zato so napravili štrajk na lastno pest in postavili ostale organizacije pred gotovo dejstvo. Ponovil se je slučaj iz leta 1920., ko niso smatrali komunisti niti za potrebno, da bi se glede štrajka železničarjev dogovorili z najmočnejšo organizacijo, z Zvezo jugoslovanskih železničarjev. Ako bi bila zveza radi tega nečuvvenega postopanja že prvi dan odpovedala disciplino, bi ne bilo čuda in bi je ne zadela nobena krivda. Kajti kadar gre za važna življenjska vprašanja, kadar gre za eksistenco desetisočev družin, takrat je treba računati s tem, kar je, ne pa ignorirati tiste, od katerih se pričakuje in zahteva pomoč.

Tudi letošnji protestni stavki javnih nameščencev, pri kateri smo narodni socijalisti z vso vnemo sodelovali, so škodovali največ komunisti. — Prvič najzagrizenejši komunisti na državni železnici niso hoteli o stavki ničesar slišati in so šli vsi na delo ter s tem padli v hrbet južnim železničarjem, drugič pa je vlada dala stavki političen značaj in uvedla militarizacijo pod pretnostjo, da so soudeleženi komunisti, ki imajo zveze z inozemstvom. Ti ljudje so bili poleg tega tako nesramni, da so javno napadali našega tovariša Deržiča za neštete usluge, ki jih je storil akcijskemu odboru.

Polom je sledil tudi v mariborski delavnici južne železnice, kjer so komunisti proklamirali štrajk kmalu po neuspeli protestni stavki javnih nameščencev. Bilanca komunističnih akcij poslednjih mesecev izkazuje:

1. poslabšanje stanja predilniškega delavstva v Litiji;
2. polom rudarskega štrajka v Trbovljah;
3. polom protestne stavke javnih nameščencev;
4. polom štrajka v kurilnici j. ž. v Mariboru.

Tako nespametno so delali komunisti od vsega početka naše države in s svojim lahkomišelnim postopanjem povzročili, da je bil uveden zakon o zaščiti države, ki ga vladajoči izrabljajo proti interesom proletarijata.

Vsaki akciji, ki jo podvzamejo neizkušeni, mladi komunistični voditelji, sledi poslabšanje stanja proletarijata. Komunisti so povzročitelji najhujše reakcije. Kot verni učenci, toda slabi poznavalci Karla Marxa očitno mislijo, da je mogoč revolucionarni pokret samo v reakcionarni dobi pri sestradanih želodcih.

Kakor sem omenil, smo v principu za skupne akcije pri mezdni gibanjih z vsemi ostalimi organizacijami, toda v take akcije v bodoče v interesu našega gibanja, predvsem pa v interesu proletarijata ne smemo več iti brezpogojno. Prvo, na kar moramo polagati največjo

vážnost je, da se vodstva naših organizacij pravočasno obveste o nameranih akcijah, da bodo lahko pretehtala, če je dana možnost uspeha, oziroma, če je akcija zadosti dobro pripravljena, da ne bo na ta način trpelo naše delavstvo in riskiralo, da ga izrine iz domače grude importirano drugorodno delavstvo. Interes našega domačega delavstva nam mora biti vedno prva in glavna skrb; in edino ta interes mora biti za nas merodajen pri bodočih odločitvah o skupnih akcijah!

Politične vesti.

Notranje-politični položaj.

Ravnokar zborujoča narodna skupščina je zopet veren odsev neurejenih notranje-političnih razmer. Zbornica je podobna cirkusu, kjer nastopajo politični rokoborci med truščem publike in med vseobčim zmerjanjem na desno in levo. Na resno in smotreno delo nihče ne misli. Vse hlasta le za političnimi aferami in škandali in vse samo čaka — na padeč vlade.

V teh okoliščinah se naj razpravlja v zbornici med drugim tudi o **reškem vprašanju!** V taki zbornici naj manifestira najvišje ljudsko zastopstvo za državo, za naš ugled v svetu! Že vnaprej zgrešena manifestacija! Drugje na svetu bi bili taki nastopi nemogoči!

Lahko mogoče, da je vlada glede Reke veliko pogrešila. Navzlic temu bi pa bili mnenja, da ni v interesu države, raznašati naše pogreške v zastopu kot je narodna skupščina, tam, kjer nas poslušajo in gleda celi svet in seveda tudi naš zunanji sovražnik. Vsi narodni zastopniki, brez razlike strank, bi si že morali sami med seboj in sporazumno uravnati način in taktiko, kako bi bilo v zunanje-političnih vprašanjih **enotno** nastopati. Vsaj v vprašanjih, kjer gre za bodočnost in zemljo **vsega** našega naroda, bi moralo vladati **popolno soglasje**. Šele potem je pričakovati, da nas bo upošteval tudi nasprotnik in kar je glavno, bal se nas bo, ker bo vedel, da smo v nacionalnih in državnih vprašanjih vsi za enega, eden za vse. Če se že hočejo opozicijske stranke znesti nad vlado, bi bilo vsekakor v **državnem** to je v interesu vseh, najti drugo priliko, kot je pa slučaj, ko gre za življenska vprašanja naše zemlje in v suženjstvu trpečih bratov. Seveda mora pa tudi vlada sama stremeti za sporazumno in enotno akcijo ter odstraniti vsak utis, da se poskuša uganjati partijsko vsegamogočnost.

Izredno zasedanje narodne skupščine je sklicala vlada zato, da reši zakonski predlog o taksah in predvsem **zakon o dvanajstih**. V zakonu o dvanajstih je predvidena tudi postavka 200 milijonov dinarjev za poviške na plačah javnim nameščencem, kot jih predvideva nova službena pragmatika. V debati za proračunske dvanajstine nastopa opozicija zelo ostro. To je tudi opravičeno i nima sicer prav. Zopet pa nikakor ne moremo soglašati s separatističnimi nastopi tako slovenskih kot srbskih separatistov, da se v javnih sejah zmerjajo s Srbi in Slovenci, kot bi bile to psovke. Gospodje poslanci bi se pač lahko zavedali, da smo v edinstveni državi tako Slovenci kot Srbi bratje med seboj. Pretirana nestrpljivost je do danes le škodovala notranji konsolidaciji države. **Če hočemo živeti med seboj, moramo priti do medsebojnega upoštevanja in spoštovanja.** V to naj pripomorejo dobri Slovenci in dobri Srbi. Če bomo šli po dosedanjih potih naprej, se ne smemo čuditi, če se prične lepega dne majati naša s krvavimi žrtvami zgrajena državna stavba.

O karijolah in avtomobilih.

O ljubljanskih večinskih mestnih svetovalcih je slišati lepe stvari. Tako se o lepih večernih urah prepeljavajo po ljubljanskih trgih s karijolami. Seveda so karijole le za občinske svetovalce-proletarce. Bolj »ta nobel« občinski svetovalci se vozijo v prijetnih druščinah z — avtomobili. Oni dan se je klerikalno-komunistična družbica peljala z **mestnim** luksurijsnim avtomobilom na nedeljski izlet v ljubljansko okolico. Nesreča je hotela, da je sladkoginjena družba razbila avtomobil in napravila mestni občini škodo za težke tisočake. Pravijo, da bo »oberkomunist« dr. Lemež v prihodnji občinski seji predlagal, da se polomljeni avtomobil

popravi na stroške mestne občine. Res, vzorno komunistično-klerikalno gospodarstvo!

Valuta raste — Pašič pada! — Ta prislovica zadnjega časa se uresničuje tudi sedaj. To je pač slabo znamenje za gospoda Pašiča. — Celo borzam je veliko na tem, da Pašič izgine, zato kar vnaprej napovedujejo dvig dinarja.

Penzioniranje slovenskih oficirjev. — Slovenski klerikalci in demokrati drug drugega ljuto napadajo, ker so radikalni odpustili malone vse slovenske oficirje iz armade. Klerikalci zavračajo vso krivdo na demokratskega Žerjava in dokazujejo, da je on ponajveč vsega kriv. Žerjav pa se pere in brani — dasi nerodno. Slovenski radikalci so pa lepo tiho, ter se na tihem vsele, da gre vse tako gladko. — Zato bi se jih vseeno lahko vprašalo, kaj so podvzeli v zaščito pensioniranih slovenskih oficirjev, ki jim je uničena eksistenca, ali so zmignili le z mezinco? Ali prevzamejo, kot sestavni del »državne« stranke garancijo, da se bodo te socialne krivice popravile?

Socijaldemokrati se nacionalizirajo. Socijalni demokrati so prišli do prepričanja, da njihova internacionalna ne drži več. Zato so sklenili, kakor se čuje iz Beograda, da se hočejo nacionalizirati. **Postati hočejo narodni socialisti.** Veseli nas, da so ti gospodje vendar prišli do prepričanja, in da sedaj sami priznajo, da smo imeli vendar prav, ko smo ustanovili narodno - socijalistično stranko. Obenem pa smo radevedni kaj bodo počeli ti novi narodni socialisti sedaj? Se li bodo svojega sklepa tudi držali? Nas bi to samo veselilo!

Demokrati hočejo odvrniti pozornost javnosti od najnovejšega delovanja njihovega kluba v parlamentu. Njihovo časopisje se postavlja na stališče, da demokrati ne morejo prav nič za to, ako se njim, kot opozicijski stranki, priključi še kaka druga opozicijska skupina, ker tako bodo tem lažje strli sedanjo vlado. Tudi nimajo nikake želje, da bi prišli v vlado. Naj bo pa že kakorkoli, vse na stvari ničesar ne spremeni. Fakt je, da so demokrati s klerikalci sklenili pakt, z njimi sedli k skupni opozicijski mizi, ter zasledujejo s tem bogsigavdi kake namene. Mi jim tega ne prebacivamo, ker stranke so se in se bodo družile. Nam gre le za doslednost. Spomniti hočemo demokrate na svoječasnno koalicio naše stranke s socijalnimi demokrati, komunisti in klerikalci na ljubljanskem magistratu. Koliko je bilo takrat očitanih in drugega prahu ravno od strani demokratov. In to so storili oni danes sami celo v parlamentu. Kaj ne gospodje, to je pristna demokratska doslednost?! Ta znak politične morale demokratske stranke naj vzame vsa naša javnost na znanje, ker je vreden, da si ga dobro zapomni. — Naša ponovna trditve, da se demokrati vežejo tudi s hudičem, ako to zahtevajo njihove strankarske koristi, drži, kot vedno.

Svetovni pregled.

ITALIJANSKI PREDLOGI GLEDE REKE.

Reško vprašanje je še vedno ovito v tajinstven plašč jugoslovanske in italijanske diplomacije. Javnost še danes nima točne slike, kje so pravzaprav obstala pogajanja glede Reke. Pašič je pisal Mussoliniju pismo, ki je baje polno lepih in pristranskih besedi. Če je pa tudi kaj obljub poleg, se še ne ve. Francoski »Matin« poroča, da se vrše pogajanja med Beogradom in Rimom na sledeči podlagi: 1. Reko z zaledjem anektira Italija; zato pa prizna Italija jugoslovansko suvereniteto nad Barošem in Delto. 2. Izvrše se poprave meje v Sloveniji na korist Jugoslaviji in Italija določi Jugoslaviji prosto luko v Reki. 3. Sklene se trgovska pogodba med Italijo in Jugoslavijo. 4. Sklene se politični in gospodarski dogovor med Italijo in Jugoslavijo. 5. Jugoslavija se zaveže, da na Jadranskem morju ne vzdržuje vojne mornarice. — Če bi Jugoslavija sprejela navedene italijanske zahteve, bi si brez dvoma podpisala smrtno obsodbo glede svojega gospodarskega in političnega razmaha. Kaj takega pa ne more in ne sme storiti, tudi za ceno nekaterih slovenskih krajev ne. Malo verjetno je, da se bi Ju-

goslavija sporazumela s fašistično Italijo. Preostalo ne bo drugega, kot da v smislu rapalske pogodbe o sporu razsodi Zveza narodov. Seveda nam tudi od Zveze narodov ni pričakovati bogve kaj. Danes je že tako, da je močnejši vedno v pravici. In zaenkrat je močnejša — Italija.

REVOLUCIONARNA GIBANJA V NEMČIJI.

Stresemannova vlada nima nič kaj več sreče kot njene prednice. Dedščina, ki jo je prevzela, ji dela z vsako uro več skrbi. Že danes je gotovo, da je poruhrska akcija popolnoma ponesrečena. Pasivna resistenca ni le ubila nemške marke, oškodovala gospodarstvo in pognala ogromne množice v obup nad življenjem, pomanjkanje in brezposelnost, ampak je povzročila tudi nad vse težavno notranje-politično situacijo. Med ljudstvom nastopajo boljševiški agenti, ki izrabljajo neugodne gospodarske in politične razmere, hujskajo k odporu proti vladi in obstoječemu družabnemu redu. Poročila vedo povedati, da je napor komunističnih agitatorjev uspešen. Toliko več uspeha imajo, ker je vladnih obljub vse sito in ker je za revolucionarna gibanja najugodnejši čas takrat, ko skrb za vsakdanji kruh odvezema množicam vso razsodnost. Kdor prihaja z bolj revolucionarnimi gesli, tisti je junak dneva, njega se poslušajo in njemu sledi množica. In junaki dneva so zaenkrat, pa samo zaenkrat — komunisti.

Vsporedno s komunistično, se širi še druga akcija. Namreči prizadevanja nemških nacionalistov. Kot izrabljajo v svoje strankarske namene komunisti krušno vprašanje, torej predvsem materijalistične pojme, izrabljajo razne prenapete meščanske stranke v dosego svojih monarhističnih teženj šovinistični nacionalizem, to je predvsem idealistične pojme. Nemško - nacionalna stranka odločno ugovarja Stresemannovi prizadevam, da bi se Nemčija spravila s Francijo. Če je že Nemčija primorana, da opusti poruhrsko pasivno resistenco, naj obenem tudi definitivno pretrga vsak stik s Francijo. Francija naj tudi odgovarja za vse to, kar bo sledilo. Seveda se vladine stranke odločno branijo, oprijeti se namere nemških nacionalistov, ki bi pomenile še večji kaos v Nemčiji in ustvarile še težavnejše gospodarske prilike, kot so sedaj.

Glavni stan nemških nacionalistov je na Bavarskem. Tam so se združili vojniki bavarske vojske, bivši oficirji in drugi meščanski krogi v domovinskih zvezah in streme za tem, da se Bavarska loči od Pruske. Na čelu cele akcije stoji bivši bavarski prestolonaslednik Ruprecht in generalisimus Ludendorff. Bavarska naj bi združila v eno državno celoto še večino avstrijskih dežel; za kralja naj bi bil oklican Ruprecht. Bavarski nacionalisti računajo predvsem s tem, da Francija ne bo nasprotovala njihovim načrtom, saj bi se na ta način uresničila največja francoska želja: razkosanje Nemčije.

Berlinska vlada je pripravljena, najodločneje boriti se proti bavarskim separatistom. Če bo berlinska vlada dovolj močna, preprečiti bavarske namere je seveda drugo vprašanje!

FRANCIJA.

Prihodnji mesec prične s svojim rednim zasedanjem francoski parlament. Stališče Poincaré je še vedno neomajano in ni misliti, da bi se v do glednem času izpremenila francoska zunanja politika. Prihodnje volitve v francoski parlament se vrše mesca maja prihodnjega leta. Vse stranke se že živahno pripravljajo na volitve. Komunisti so izjavili, da se pri prihodnjih volitvah ne vežejo z nobeno stranko. Vsled tega so padla v vodo vsa prizadevanja, da bi se ustvaril enoten socijalističen blok. Čeprav je v splošnem francosko ljudstvo vsled rastoče druginje v svojem mišljenju krenilo bolj na levo, ni misliti, da bi ekstremni elementi odnesli zmago. Vsekakor bo Poincaré pri volitvah igral odločujočo vlogo.

POLOŽAJ V ŠPANIJI.

Vsa moč je v rokah generalov. Direktorij, kateremu na čelu stoji Primo de Rivera je pričel najostrejši boj proti nezadovoljnemu delavstvu in proti pristajšem bivše liberalne večine. Kralj se

brezpogojno pokorava absolutističnemu direktoriju. Primo de Rivera še malo ne misli delati s parlamentom in gazi najprimitivnejše ustavne pravice. Kakor se sedaj sliši, se je revolucija v Španiji že dolgo pripravljala. Španski poslanci so bili že pred tedni obveščeni od revolucionarjev o nameravnem preobratu, seveda pod častno besedo, da molče. In vsi poslanci so molčali — na korist reakcije. Madridski direktorij si je osvojil načrte generalnega štaba glede vojaških akcij v Maroku. Nova vlada si hoče z vojnimi lavorikami zagotoviti zaupanje med ljudstvom. Če se ji bo to posrečilo, je jako kočljivo vprašanje. Prav lahko mogoče je, da bo ljudski odpor zopet tako naglo pomedel z vsiljivimi generali, kakor hitro so si prisvojili oblast v državi. Vlade kot je španska, pač nimajo izgledov, da bi lahko trajno gospodovale nad ljudstvom. Nasilje se uničuje v samem sebi. Tudi na Španskem ne bo drugače.

Poročila z dežele.

Občinski svet v Ptuj. — V preteklem mescu se je vršila le ena občinska seja in sicer dne 28. avgusta t. l., katero je v odsotnosti župana vodil tov. podžupan Blažek.

Izmed važnejših točk, ki so se obravnavale na tej seji, je bila določitev takse (dnine) za kuluk, ter je o tem referiral dr. Senčar. Prišlo je do živahne debate in se je pokazalo, kako malo smisla imajo nekateri obč. svetniki za pravilno delo, oziroma kako malo se zavedajo svojih nalog. V demokratskem klubu, kakor tudi v JSDS samem se je pokazala neenotnost; večinski odborniki obeh teh klubov, ki se smatrajo oboji za edino državotvoren element, so kratkoma odklonili kuluk, eni celo z motivacijo, da jih narodni poslanci nikdar niso vprašali, če smejo glasovati za ta zakon. Potemtakem se ti odborniki niso zavedali, da so se postavili proti zakonu in da lahko vlada radi protizakonitih sklepov razpusti mestni svet. Odborniki NSS za neko manjšino demokratskih odbornikov so se zavedali, da gre tu le za izvršitev oz. prevedbo zakona, ki se mu ni mogoče izogniti. Seveda so ostali s svojim mnenjem v manjšini. Jasno je, da bo ta sklep moral župan sistirati kot protizakonit, ter se bo moral o tem predmetu ponovno razpravljati v mestnem svetu. — Aprovizacijski odbor se je končno zopet kompletiral v smislu protesta kluba NSS, kakor smo to v zadnji »Novi Pravdi« obširneje obrazložili. — Živahna je bila tudi debata o drevoredu pred minoritskim samostanom. Sedanji gvardijan je namreč zahteval in se je njegovi zahtevi pridružil tudi muzejsko društvo, kakor tudi kmečka hranilnica in posojilnica, da se po večini odstrani lep drevored platan pred minoritskim samostanom, češ, da je preveč zaraščen in se vsled tega ne vidi cerkev z samostanom. Mestni svet je to prošnjo zavrnil, češ, da je drevored, ki so nam ga naši predniki s trudom zasadili v okras mesta, pač je sklenil, da se pozimi vejevje razčisti.

Sprejela se je tudi resolucija, ki obsoja vladno postopanje v zadevi trboveljske stavke, ter se je odobrila podpora za družine štrajkujočih rudarjev v znesku 10.000 kron.

Pri tajni seji so se zvišale delavske plače za 20 odstotkov vsem delavcem, ter dovolile nagrade in podpore. — Pri poteku cele seje se je opazalo, da ima naš mestni svet res mnogo socialnega čuta, vendar pa moramo resnici na ljubo tudi priznati, kar je itak splošno znano, da so mestne blagajne ne samo prazne, ampak v celi Sloveniji najhujše zadolžene, ter obremenjene z milijonskimi posojili. Misliti bo treba resno tudi na vire dohodkov, da spravimo naše finance in občinsko gospodarstvo že enkrat v ravnotežje. — Ravno tako važno je tudi drugo vprašanje, ki je postalo v zadnjem času zopet živahnejše in sicer napeljava elektrike iz Fale. V ta namen se snuje družba oziroma zadruža, ki bi naj izvršila vse predpriprave, ter sklenila pogodbo s falsko družbo, nakar bi se lahko takoj pričelo z gradnjo omrežja in glavnega voda. Napeljava elektrike je za Ptuj skrajno potrebna, ker plinska napeljava, kakor tudi plinski kotli že odpovedujejo, ker so doslužili; njihova poprava bi stala

občino ogromne svote, tako da napejlava elektrike sigurno ne bo presejala teh stroškov. Po dosedaj predloženih proračunih družbe v Fali bi znašali vsi stroški 500.0000 žvic. frankov (okoli 8 milijonov dinarjev). — Pozivamo vse merodajne činitele in interesente v Ptuj in okolici, da se za to stvar živo zavzamejo, ter tako s svojim vplivom, kakor tudi z denarjem pripomorejo, da naš zgodovinski Ptuj že enkrat spomladi zažari ves v električni luči. — Klub NSS obč. odbornikov.

Sestanek NSS se je vršil v nedeljo dopoldne v gostilni Wergles na Jesenicah. Poročevalec tov. Rupnik iz Ljubljane nam je orisal v svojem govoru notranji politični položaj, posebno pa nam je povedal glavno krivdo, zakaj je med delavstvom nastala taka malodušnost, ter nam je dokazal z zgledi kdo je pravi zaščitnik delavskih interesov. K besedi se je oglašil tudi navzoči g. Ravnik, pristaš JDS, ki je čutil potrebo hvaliti dr. Žerjav, kot edino zmožnega politika in predbacivati narodnim socializmom, da sede v občinskem svetu v Ljubljani kot gospodarji situacije. Tov. Rupnik mu je energično ovrigel to trditev, ter ga je spomnil 40letnega papirnatega boja bivše narodnapredne stranke proti klerikalcem, ki je bil tako uspešen, da so se klerikalci za 50% pomnožili in sicer v času, ko narodne socialistične stranke še ni bilo. G. Ravnik temu ni mogel ugovarjati. Simpatični mož nas je s svojimi zmernimi izvajanjimi utrdil samo v tem našem naziranju, da svoje poštene in odkrite želje videti proletarijat srečen in zadovoljen v JDS ne bo nikdar dosegel, ker spada kot narodnjak in delavec edino v vrsto, ki vodi narodno-socialistični pokret. Mož se bo o našem naziranju prav gotovo in še pravočasno prepričal.

Iz stranke.

Načelstvo NSS je na svoji zadnji seji vzeo z radostjo na znanje poročilo bratske češkosl. socialistične stranke o sijajnem uspehu pri občinskih volitvah. Nato se je razpravljalo predvsem o izvršitvi sklepov seje osrednjega izvrševalnega odbora z dne 10. t. m. in so bili v ta namen izvoljeni trije odseki. Nadalje se je zaslilo poročilo zastopnika mladine glede izobraževalnega dela med delavsko mladino in so bili predloženi predlogi odobrenj. Tov. podnačelniku so se dala navodila na pot v Prago, kraj organizacije pa so sklenile pozvati, da se udeležijo žalne manifestacije na pokopališču o priliki proslave septemberskih žrtev.

Odbor kraj. org. NSS za poljanski okraj ima svojo redno sejo danes, v četrtek 27. t. m. ob 8. zvečer v društvenem lokalu.

Odbor kraj. organizacije NSS v Sp. Šiški. Prihodnja odborova seja je v torek, 2. oktobra ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red je važen, zato naj nihče ne izostane.

Krajevna organizacija NSS v Kočevju sklicuje za nedeljo, dne 7. oktobra ob 11. uri dopoldne izredni občni zbor v gostilni pri Beljani. Zborovanja se udeležijo tudi zastopnik strankinega načelstva in sicer tov. Brandner. Vabimo tovariše, da se v obilnem številu odzovejo našemu vabilu.

Okrajni odbor NSS za Ljubljano. Pretekli petek se je vršila seja okrajnega odbora NSS za Ljubljano. Po poročilu predsednika okr. odbora tov. Ambrožiča in strankinega tajnika tov. Brandnerja so podali poročila zastopniki poedinih kraj. organizacij. Storitveni so bili važni sklepi in je bilo vsem kraj. organizacijam naročeno, da v najkrajšem času skličejo seje, ki se jih bosta udeležila tudi predsednik okrajnega odbora in zastopnik strankinega načelstva. Prihodnja seja okrajnega odbora se skliče potom »Nove Pravde«.

Strokovni vestnik.

O rudarski stavki.

V zadnji številki »Nove Pravde« smo obljubili, da položimo račun o rudarski stavki, ki je tako grozovito udarila po bednem rudarju in mu prizadjala take rane, da jih par let ne bo mogel prebočiti. Mislili smo, da bomo obračunali na kratko in brez posebnih rekriminacij. — Gospodje okrog »Glasa Svobode« so nas pa pozvali, da o stavki obširneje pišemo. Tej želji moramo vsekakor ustreči. Gospodje iz »neodvisne« pišejo doslovno: »dočim so se člani kršč.-soc. jugoslov. strokovne zveze pokazali solidarne in so vršili svojo dolžnost, pa ne moremo tega trditi o drugih institucijah.« Tako torej. Solidarni so bili gospodje »ne-

odvisni« in pa krščanski socialci, člani Narodno-socialne strokovne zveze so pa krumirili in kršili disciplino, kaj ne? Gospodje »neodvisni« bi lahko dobro vedeli, da se je NSSZ udeležila pokreta in bila vseskozi solidarna, da pa so ravno »neodvisneži« vodili ves boj, ne da bi se pri tem količkaj ozirali na ostale organizacije. NSSZ je že pred izbruhom stavke dobro vedela, da niso dani pogoji za stavko in da so vse predpriprave (izvršili so jih samo »neodvisni« in postavili vse ostale organizacije pred gotovo dejstvo) nezadostne, pa so vzlic temu njeni zastopniki pokazali solidarnost in omogočili skupno akcijo, če prav je bil ta korak zastopnikov NSSZ za organizacijo samo huda preizkušnja. Boj se je pričel. Takoj v vsem početku se je pokazalo, da boj ni enak, ker so ga »neodvisni« v svoji veliki demagogiji in pri zasledovanju gotovih ciljev pričeli docela ne pripravljeni. NSSZ je vse to uvidela in takoj skušala uvesti akcijo, da bi se prišlo do kakega ugodnega zaključka, toda gospodje »neodvisni« so imeli vedno na razpolago »najboljša« poročila in s tem farbali stavkujoče. NSSZ je ostala zvesta skupnemu nastopu, akoravno ni v tej borbi videla uspešne rešitve. Krumiriti ni hotela. In vprašamo lahko tudi gospode »neodvisne«, če jim je znano, kdo je vplival na to, da se začne stavka v Kočevju in da li so se tudi tam pokazali kršč. soc. skozi in skozi solidarne? In vprašamo jih, v kakem oziru niso te »druge« institucije vršile svoje dolžnosti? Gospod Hlebec in drugi, povejte nam, bi li vi držali tako solidarno z NSSZ, če bi vas ta vodila v boj, o katerem ste prepričani, da prinese proletarijatu — pogubo? Upamo, da ne! Sicer pa se ne bomo čudili, če nam v vaši demagogiji odgovorite, da! Gospodje »neodvisni« ste li brali v »Pravici« dne 23. avgusta t. l. pod naslovom »Pozor na vlak«, kaj se vam očita. Kaj pravite k očitku, da pri vseh mezdnih gibanjih zasledujete samo koristi svoje politične organizacije? In, gospodje, bodimo odkriti in priznajmo, da se dopisnik v »Pravici« ni motil. Vse vaše početje in dejanje je to dokazovalo in še dokazuje. Trditi boste zopet da vse ni res. Pa vprašamo vas, kakšen namen je imelo vaše predzborovanje 31. avgusta v Litiji in zakaj ste se potem na jako čudne načine izgovarjali o zamudi. In vprašamo vas, čemu razni sestanki samo vaših lastnih zastopnikov v »Delavskih domih« in čemu samolastno izdajanje raznih letakov itd., če je bila akcija skupna in niste pri tem nameravali kovati svojega političnega kapitala?

Gospodje iz Marksovega trga, vzemite enkrat za vselej na znanje, da vam člani NSSZ ne bodo nikdar več za štafajo, temveč bodo znali nastopiti disciplinirano v pripravljene mezdne boje, če bo dana garancija za pošten in uspešen boj, ne bodo pa dopustili, da bi se razni demagogi, ki se zbirajo pri vas, igračkali z delavci-trpini. V boju smo padli. Za to gre vsa čast in hvala edino-le vam, ki ste nastopili pod firmo »skupne akcije«, vodila sta pa to skupno akcijo skoro izključno oba znana brata Žorge. Hlebec in drugi so bili le vršitelji njune volje in njihovih ukazov.

Spregovorili smo resno in ne zadnjo besedo. Mi v take separatistične kooperacije ne gremo več. Če pa gremo, moramo vedeti, čemu gremo. Pošteno narodno in socialno misleče delavstvo bo izpregledalo, da sta mu rdeča Marksova internacionala in komunizem do danes še vedno škodovala. Izpregledalo bo in se poslovilo od raznih žorg. Tako je že storilo delavstvo v Kočevju in bo tudi drugod napravilo iste korake.

Bedni rudarji pa naj iz teh vrstic posnamejo, komu dolgujejo zahvalo za propast, ki so jo doživeli. Mi zaključujemo z vzklikom: »Dol s škodljivim demagoštvom naših komunistov!«

Kočevje. V nedeljo, dne 7. oktobra se vrši ob 3. uri popoldne v Šalki vasi, v gostilni pri Bizjaku javen shod podružnice Narodno-socialne strokovne zveze, na katerem poroča bivši nar. poslanec Brandner. Opozarjamo vse člane in tamošnje delavce na ta velevažen sestanek. Na shodu naj nihče ne manjka.

Delavska čitalnica v Kočevju. Podružnica NSSZ v Kočevju otvori v kratkem svojo čitalnico, ki jo bo stavila na razpolago svojim članom in drugim narodnim delavcem. V čitalnici bodo na razpolago razni časopisi in knjige. Tako bo tudi za prosveto našega delavstva v Kočevju mnogo storjeno.

Poziv! Vse tovariše naprošamo, da darujejo knjige za čitalnico NSSZ v Kočevju. Pomagajmo zavednemu delavstvu do izobrazbe. Vsaka knjiga dobrodošla. Sprejema

tajništvo NSSZ v Ljubljani, Narodni dom, I. nad., desno. Tovariši in prijatelji delavstva, poiščite doma knjige, ki jih sami ne potrebujete in darujte jih v plemeniti namen.

Shod NSSZ na Dobravi. V nedeljo se je vršil v gostilni »Stol« na Dobravi po pogrebu ponesrečenega delavca, ki je izgubil svoje mlado življenje med gonilnimi jermeni, po krivdi in nepazljivosti svojega delovodje, dobro obiskan shod NSSZ. Shod je otvoril predsednik podružnice tov. Stančević s kratkim nagovorom ter podal besedo poročevalcu iz Ljubljane, tov. Rupniku. Govornik nas je v svojem prepričevalnem govoru seznanil z glavnimi krivci, ki so privedli vse delavske težnje in avtoriteto strokovnih organizacij na rob prepada. Zakrivili so to z osebnim koristolovstvom ter izrabljali pri tem v svojem poslu najnižje instinkte človeške strasti. — Prepričal nas je, da le strokovna organizacija, ki sloni na narodnem in socialističnem stališču lahko doseže s svojim vzgojevalnim delom boljše življenjske pogoje jugoslovenskemu proletarcu. — Pritrjevalno se je oglašil k besedi bivši komunist, sedanji član NSSZ, ki je brezstidnost komunističnih voditeljev poplačal s svojo ženo s 3 mesečnim zaporom. — Vršila se je nato podrobna debata o važnih stanovskih vprašanjih. — Tov. predsednik je v svojem zaključnem govoru pozval navzoče k smotrenemu delu za uresničenje edino pravih narodno socialističnih idealov ter s klicem: Na delo! obljubil v kratkem zopet toli potreben sestanek.

Zagorje. Končan je boj, in zopet se je vsul roj bednih delavcev v rove, da še dalje dvigajo iz teme globin zaklade za svoje zatiralce. Zmagala je še za enkrat zlata internacionala nad bednim delavstvom, a zlata vredne so pa tudi izkušnje, katere si je pridobilo delavstvo v tem štrajku. O tem je treba malo izpregovoriti. — Skovali so to stavko v Trbovljah komunisti in klerikalci, drugi kraji in druge stranke so se jim pridružili iz solidarnosti in nosijo ti dve stranki tudi ono odgovornost za neuspeh, ker je bila takorekó brez sredstev pričeta. Prvi so s svojo nepremišljenostjo, a drugi s svojo demagogijo povzročili propast delavstva. Kje je ostala pri tej stavki toli hvalisana internacionalna solidarnost, kje je ostala tako sigurno obljubljená pomoč? Vse te lepe in tolažilne besede so se izkazale kot navadni humbug, podpore so prišle le iz ožje domovine, sicer pa ni dal nihče niti ficka. Naravnost zločinsko je bilo, nepripravljeno delavstvo brez fondov pognati v stavko in ga potem toliko časa držati v brezupni stavki in v bedi. V sv. pismu stoji: »Gorje deželi, ki ji kraljuje otrok« In v našem slučaju lahko rečemo: »Gorje delavstvu, čegar voditelji so otroci!« — A prevarano delavstvo je izpregledalo, trumoma zapuščá laži-preroke, ki so mu obljubljali iz koristolovstva boljše viški raj, ki se je pa izkazal le kot švindel in humbug.

Mladinski vestnik.

— »BRATSTVO« V LJUBLJANI — sklicuje

za petek, dne 28. septembra ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu« (soba pod tajništvom NSS)

IZREDNI OBČNI ZBOR

s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo predsednika;
2. poročilo tajnika;
3. poročilo blagajnika;
4. poročilo nadzorstva;
5. volitev novega odbora;
6. slučajnosti.

Bratje in sestre! Udeležite se tega velevažnega občnega zbora točno in polnoštevno!

ODBOR.

Mladinsko gibanje v Celju. »Bratstvo« Celje je pričelo, dne 24. t. m. z rednimi predavanji. Snov prvega predavanja »Alkoholizem je socialno zlo« je v krasnih in poljudnih besedah obrazložil znani in neumorni borec proti alkoholizmu medicince Fedor Mikič, ki si je na tem polju pridobil že mnogo zaslug. Orisal je katastrofalne posledice alkoholizma na človeški organizem in razvoj, ter s tem tudi na narodno gospodarstvo, kar se žalibog kaže že v jako nevarnih konturah na našem narodnem telesu. Spomnil se je ob tej priliki amerikanskega heroja v tem boju, sodnika W. Polard-a, ki je s spretno potezo, reševal sto in stotero družin amerikanskega naroda iz žrela nenasičnega alkohola ter jih s tem otel brezpogojnega strašnega poglana.

Odprava alkoholizma oziroma boji proti njemu je socialno vprašanje, ter radi tega kardinalna točka v socialističnih programih. Treznost je prvi pogoji za razvoj človečanstva, ter s tem prvi korak k uresničenju pravih socialističnih idej!

Pri tej priliki se je osnoval abstinenčni krožek »Bratstva« z nalogo, propagirati popolno alkoholno abstinenco in treznost. Le trezen človek je človek sile, odpora, energije in pravega napredka! To naj bo prva podlaga naših narodno-socialističnih političnih, kakor tudi kulturnih organizacij!

Drugo predavanje »Bratstva« Celje, se vrši tekom prihodnjih 14 dni. Predava »O značaju in nalogah narodno-socialistične omladine« brat Anton Brandner iz Ljubljane, nakar že danes opozarjamo celokupno članstvo, prijatelje in somišljenike, osobito mladino! Dan objavimo pravočasno.

Kdor se zanima

za naše narodno, gospodarsko, kulturno in socialno življenje v **Prekmurju**, temu priporočamo, naj si naroči **Narodno-socialistični tednik „Naš dom“**. Stane na leto 40 Din, za 1/4 leta 10 Din. Naroča se pri upravništvu

„Našega doma“ v Murški Soboti.

Tedenske novice.

Čenjene naročnike opozarjamo na današnji številki priložene položnice, ter jih prosimo, da se jih čimpreje poslužijo. Na položnicah smo označili čas, za katerega je poravnati naročnino ter znesek, ki ga je še plačati do konca tekočega leta. — Položnice smo priložili vsem cenjenim naročnikom, ki jim poteče naročnina **koncem septembra** ali v **prvi polovici oktobra** ter seveda tudi vsem onim, ki so v zaostanku z naročnino še za prejšnje mesce. — Uprava.

Proslava žrtev 20. septembra.

V nedeljo 23. t. m. je Ljubljana proslavila na dostojen način žrtve, ki so padle od avstrijskih krvnikov in dnevi našega prerorenja in naše obuditve. Pred deseto uro so se valile množice proti pokopališču pri sv. Križu. Mnogo jih je nosilo sveže cvetje, da ž njim posujejo grob mladih mučnikov. Ob 10. uri so odkorakali izpred Narodnega doma Sokoli s praporom in druga narodna društva. Na pokopališče pri sv. Križu je dospel sprevod točno ob pol 11. uri in so bili zbrani vsi, ki so se prišli pokloniti pokojnim Adamiču in Lundru. Pevski zbor je pod vodstvom g. **Prelovca** zapel Pavčičevo: »Narodno nagrobnico«, nakar je pisatelj **Gangl** govoril ganljiv spominski govor septemberskim žrtvam. Po trikratnem »slava«-klicu je zbor zapel še Viharjevo »Nagrobnico junakom«; nakar so društva polagala na grob mučencem venec in cvetlice. Prvi je položil za JDS g. dr. Žerjav lep venec, za njim pa deputacija narodno-socialistične mladine sestojéča iz br. Brandnerja, Zupana, Erbežnika, Kravosa, Novaka in s. Pavšičeve venec z narodnim in socialističnim trakom z napisom: »Žrtvam avstrijskih krvnikov« — »Narodno-socialistična mladina.« Venec so dalje položili JSS, napredna akademska omladina, Orjuna in drugi. Po končani žalni proslavi je bil ves grob posut s cvetjem. Proslava je pokazala, da septemberski žrtvi nista zaostonj padli in da bo njun spomin ostal večno v srcih jugoslovenskega naroda. Slava Adamiču in Lundru!

Naše čestitke k zmagi čeških narodnih socialistov.

V zadnji številki »Nove Pravde« smo na kratko beležili, da je načelštvo NSS pozdravilo sijajno zmago čeških narodnih socialistov pri zadnjih občinskih volitvah. Ker nam zadnjič ni bilo mogoče, prinašamo danes vsebino pozdrava, ki ga je medtem objavilo »Česke slovo« v Pragi in ki se glasi:

Dragi bratje!

Z veliko radostjo smo doznali za Vaš velik uspeh pri občinskih volitvah v prosep republike in socializma. Ta naša radost je tem večja, ker je prišel uspeh povsem nepričakovano. Kljub krizi, v katero je zašla bratska stranka vsled izključitve skupine Vrbenskega, kljub številnim stanovskim frakcijam, ki so nastopile pri volitvah, predvsem v vašo škodo in kljub nizkotnim sredstvom, ki se jih je posluževala v boju proti Vam buržuazija, ste izšli iz volitev ojačeni. Na nas je napravil izid volitev velik utis in naravnost občudujemo Vašo izborni organizacijo, ki jo hočemo posnemati.

Vaš uspeh pa bo močno uplival tudi na narodno-socialistično gibanje v Jugoslaviji, ki ga moramo ohraniti in ojačiti za vsako ceno. Vsled našega nazadovanja pri zadnjih volitvah nastalo malodušje se bo izpremenilo zopet v navdušeno aktivno delovanje vspricho vsodbujevalnega napredka, ki ga je dosegla naša bratska stranka na Češkoslovaškem. To smatramo za potrebno v interesu bodočnosti slovanstva in socializma.

Sprejmite, dragi bratje, to zagotovilo in obenem najprisrčneje naše čestitke k zmagi socializma nad reakcijo.

Ptujski župan demisioniral. Po poročilih, ki smo jih prejeli iz Ptujja, je dosedanji župan Losinscheg po zadnji seji občinskega sveta, na kateri je dobil nezaupnico,

odložil župansko mesto. Za njim gotovo nihče ne bo žaloval, kvečjemu nemčurji. Do izvolitve novega župana bo vodil županske posle narodni socijalist tov. podžupan Anton Blažek, o katerem celo nam ne naklonjeno »Jutro« beleži, da je vrl narodnjak. Tovarišu Blažku čestitamo!

Železničarska pragmatika je v zakonodajnem odboru sprejeta. Mogoče jo bo sprejel tudi parlament, ako ne bo presenečenj. Tudi ta zakon je krivičen in nesocialen, podoben pragmatiki drugih državnih nameščencev. Drugega itak nismo pričakovali.

Proslava 40 letnice Zadrudne zveze v Celju. V dne 5., 6. in 7. oktobra se vrši ob enem z glavno skupščino in kongresom glavn. Zadr. Saveza v Beogradu proslava 40 letnice Zadrudne zveze v Celju s sledočim sporedom: V petek, dne 5. oktobra ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestne hranilnice celjske: Seja upravnega odbora Glavn. Zadr. Saveza. Isti dan ob 4. uri popoldne v dvorani Mestne hranilnice celjske: Glavna skupščina Glavnog Zadrudnog Saveza. — V soboto, dne 6. oktobra ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestne hranilnice celjske: Kongres Glavnog Zadrudnog Saveza. Popoldne po možnosti izlet v okolico. Ob 7. uri zvečer prijateljski sestank zadrugarjev v restavraciji hotela »Evropa«. V slučaju lepega vremena vrtni koncert. V nedeljo, dne 7. oktobra ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestne hranilnice celjske: Slavnostno zborovanje ob proslavi 40-letnice Zadrudne Zveze v Celju. Ob 12. uri skupen obed v restavraciji hotela »Evropa«. Vse naše članice prosimo, da se udeležijo po možnosti zadrudnega kongresa dne 6. oktobra, gotovo pa slavnostnega zborovanja Zadrudne Zveze v nedeljo, dne 7. oktobra. Oni zastopniki zadrud, ki pridejo že 6. oktobra v Celje, naj nam to javijo vsaj do 30. septembra. Pri kasnejših prijavah ne moremo več jamčiti za prenočišče. — Kongresna pisarna se nahaja pri Zadrudni Zvezi v Celju, Strossmayerjeva ul. 1.

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina et Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1

Plačujte redno naročnino! Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	
100 švic. frankov stano	1575.—	1650.—
100 franc. frankov	542.50	532.5
100 laških lir	405	406.—
100 čeških kron	262.—	278.—
100 nemških mark	0.00008	0.00005
100 poljskih mark	0.268	0.035
100 avstrijskih kron	0.123	0.1325
100 ogrskih kron	0.35	0.51
100 bolg. levov	84.26	88.—
100 dolarjev	8550.—	9200.—
100 angl. funtov	40100.—	42200.—

Razpredelnico čitajte tako: Kdor hoče kupiti n. pr. 100 angl. funtov, mora dati zanje ta teden 40100 Din, pri tem ko bi bil plačal prejšnji teden 42200 Din.

Curiška borza.

	25. septembra	18. sept.
	švicarskih frankov	
100 dinarjev	je stalo	6.30
100 franc. frankov	„	35.40
100 laških lir	„	25.85
100 čeških kron	„	16.80
100 nemških mark	„	0.000004
100 poljskih „	„	0.0017
100 avstrijskih kron	„	0.0079
100 ogrskih „	„	0.03
100 bolg. levov	„	5.35
100 dolarjev	„	557.25
100 angl. funtov	„	2540.—

Kdor je hotel 25. septembra kupiti na curiški borzi n. pr. 100 angl. funtov, je moral dati zanje 2540 švic. frankov; pred enim tednom je stalo 100 angl. funtov 2575 švic. frankov.

Odgovorni urednik Anton Brandner.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Kaj naj nato še odgovorim!« odvrne mračno.

Počasi pade Ellen na kolena. Pri nogah svojega dragega leže je podobna umirajoči, ki upira vanj svoje modre oči, polne strašnih očitaj.

»William, izvrši, k čemur si se odločil. Umreti hočem, umori me, kajti sramote, ki mi je bila prizadeta, ne morem prenesti!«

William jo dvigne s tal in čuti, kako se zopet ob njegovi strani z vso težo nagiba k tlom.

»Ellen« vzklikne obupno »predno bi te imel usmrtiti, bi sam sebe do smrti trpinčil. Saj ti je znano, kako vroče sem te ljubil — kako te še vedno ljubim. Toda, ljuba Ellen, kako si se mogla udati temu lopovu?«

»Tega nisem storila,« odvrne Ellen mirno, toda s tako pretresljivim naglasom, da William nehote privije k sebi lepo deklico.

Ellen je čisto tiho; sliši se le njeno hropeče dihanje in vidi, kako valove njena prsa vsled močnih utripov njenega smrtno ranjenega srca.

»Ellen, baron mi je izročil brožo, ki je Tvoja last; imam jo pri sebi.«

»Da, da, brožo sem v baronovi hiši — izgubila!«

Zamolkel vzklik se po teh besedah izvije iz Williamovih prsi. Toda lepa Ellen sloni sedaj v njegovih rokah, ljubezen do očarajoče lepe sestričine je sedaj namah oživila v njem z vso silo — on je noče in ne more odsloviti.

»Ellen, Ti torej priznaš svojo krivdo?«

»Krivdo?« dě tiho Ellen. »William, saj se ne zavedam nobenega prestopka, ostala sem tako kot sem bila — jaz — jaz ti prisegam pri spominu tvojega očeta, — pri vsemogočemu bogu, strela iz jasnega naj me zadene, če ne govorim resnice!«

»Ellen, draga moja Ellen, kaj naj pomeni Tvoje govorjenje? Enkrat priznavaš, drugič zanikuješ, govori vendar, razjasni mi vse! Saj si niti predstavljati ne moreš, kako strašno trpim!«

Toda zaman! Niti besedice ni čuti iz Elleninih ust. Preveč duševnih muk se je naenkrat nakopičilo nad ubogo deklico, nezavestna sloni v rokah svojega Williama.

»Ellen!« zakliče William v svojem obupu ter gorko in neprestano poljublja njene obledele ustnice. »Ellen, ali me ne slišiš?«

Precej časa mine, da se ji vrne zavest. Iz izmučenih prsi se slednjič izvije tih vzdih, počasi odpre svoje modre oči. Tedaj se pa ubožici vrne tudi spomin. Povzpne se kvišku ter izvije Williamu iz rok in skoči proti izhodu iz lope. William hiti za njo, ker spozna njeno namero, ter ji s silo komaj še ubrani in zadrži ravno v trenutku, ko se hoče s strmega brega vreči v valove.

»Ellen, Ellen, za božjo voljo, kaj pa hočeš?«

»Umreti hočem,« se sope izvija iz njegovih rok. »William, pusti me, obrekovalci so mi vzeli čast, ne morem več živeti!«

Sedaj privije mladi mož svojo izvoljenko k sebi in jo kljub njenemu upiranju dvigne kot bi imel pero v roki. Daleč od brega reke jo odnese prav v sredino parka — iz rok je pa še ne izpusti.

»Ellen, Ellen,« prosi miho in udano »ali ne veš, da je tvoja smrt tudi moja smrt?«

»Pusti me,« šepče komaj slišno »jaz hočem kljub temu umreti.« »Jaz pa te prej ne izpustim, predno nisi zavrgla nesrečnega naklepa. Da, če bi te imel noč in dan čuvati, brez tebe nočem živeti, ti si moja, moja kljub temu, kar se je zgodilo!«

»Brez časti sem!« reče zamolklo.

»Pozabi! Nikdar te ne bom spomnil na tisto nesrečno uro, to ti prisegam!«

Na te besede ona nenadoma upre vanj svoje oči in reče:

»Ali mi ne veruješ, kar sem ti malo prej prisegla? Ali me smatraš za krivo-prisežnico?«

William se po teh besedah spomni, kar mu je Ellen sklicujoč se na najdražje in najbolj sveto obljubil.

»Da, draga, tvojim besedam verjamem, samo povej, iz kakega vzroka si šla v ono hišo? Povej, kaj se je ondaj dogodilo?«

»Nič takega, kar bi moglo omadeževati mojo čast. Baron Hardy se me ni dotaknil.«

Mladi mož vzklikne od veselja.

»Vendar mi povej, preljuba Ellen, na kak način si zašla v to zloglasno hišo?«

»To je moja skrivnost, William,« odvrne Ellen, boječ se celo v tem strašnem trenutku za življenje svojega izvoljenca.

»Vseeno mi povej!« jo prosi.

»Ne, nikdar ne!« vzklikne odločno. »Imam posebne vzroke, ki pa ne zadevajo...«

Deklici zastane beseda.

»Ellen, draga Ellen« dě William bolestno »ali naj vedno trpim radi teh strašnih dvomov? Predvsem, draga Ellen, mi pa moraš obljubiti, da ne boš nič več mislila na samomor.«

Ellen se obotavlja za nekaj trenutkov. On ji prigovarja: »Živeti moraš, živeti zaradi mene!«

»Dobro, to ti obljubim. Sedaj pa me izpusti, mogel bi priti kak služabnik.«

William nežno izpusti deklico iz rok, trdno pa jo še drži za roko kot da se boji, da bi vendarle še mogla zbežati proti reki.

»William« reče Ellen, nepremično upirajoč svoj pogled v njegov mrzlično razburjen obraz »pri živem bogu ponovim še enkrat svojo prisego. Obstojati pa moram na tem, da nikoli ne boš silil vame, da ti povem dogodke v tisti strašni noči, predvsem pa zahtevam, da nič več ne križaš haronovih potov. K temu imam važne vzroke.«

»Toda Ellen, lopovu moram vendarle poplačati, ker mi je povedal neresnico.«

»Ne, ne, William, tega ne stori, bilo bi to tvoja in moja smrt!« prosi Ellen tesnobno.

»Ali misliš, da se bojim Hardyja?« vpraša zaničljivo.

»Toda jaz se bojim...« Zopet ji zastane beseda, skoro bi se bila izdala; toda William si raztolmači njene besede. Ravno ji hoče nekaj odgovoriti, ko je čuti iz grada glas gospe Morris, ki polna skrbi kliče:

»Ellen, Ellen!«

»Že grem« se oglasi mlada deklica.

»William, jaz moram sedaj k materi, ali greš z menoj?«

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju r. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.
Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka. Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštnohranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij in trgovskih računov. **Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.**

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča **Tone Malgaj** Ljubljana 74 Kolodvorska ulica št. 6.

JADRANSKA BANKA, a. d. Beograd

Delniška glavnica: Din 60,000,000.—
Rezerva: Din 32,515,000.—

Podružnice:

Bled Cavtat Jesenice Metković
Celje Korčula Prevalje
Dubrovnik Kotor Sarajevo
Hercegnovi Kranj Split
Jelsa Ljubljana Maribor Šibenik
Zagreb.

Amerikanski odio.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

Veza za Južno Ameriku:

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Gradbeno podjetje
Ing. DURIČ in DRUG.
Ljubljana, Bohoričeva 20.

Enkrat
za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina **R. Sterneckl, Celje,** ako hočete res dobro in poceni kupiti **ČEVLJE** ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci engros: cene.

O. BERNATOVIC 74
Konfekcijska trgovina
Ljubljana, Mestni trg 5.